

φυλακή

φυλακή, η, ουσ. [*αρχ. φυλακή (= φρουρά). Η σημερινή σημασία μυν.*], η φυλακή. **1.** η ποινή της φυλάκισης που επιβάλλει το δικαστήριο σε κάποιον: «έφαγε πέντε χρόνια φυλακή». **2.** (στη γλώσσα του στρατού) η ποινή που επιβάλλεται από ανώτερο σε κατώτερο και που συνήθως είναι στέρηση της εξόδου από το στρατόπεδο: «τον έπιασε ο λοχαγός του να κάνει κοπάνα πίσω απ' τα μαγειρεία, και τον τιμώρησε με δέκα μέρες φυλακή». **3.** χώρος στενός και σκοτεινός: «ζούσε σ' ένα υπογειακό που ήταν σκέτη φυλακή». **4.** καθετί που υποτίθεται πως στερεί, περιορίζει ή καταπιέζει την προσωπική ελευθερία του ατόμου: «ο γάμος είναι φυλακή || η μοναξιά είναι φυλακή». (Ακολουθούν 21 φρ.).

- *άνθρωπος της φυλακής*, βλ. λ. [άνθρωπος](#).

- *βγαίνω απ' τη φυλακή*, αποφυλακίζομαι, αφού πρώτα εξέτισα την ποινή που μου επέβαλε κάποιο δικαστήριο: «βγαίνει αύριο απ' τη φυλακή κι είναι μέσ' στη χαρά του».

- *είμαι φυλακή*, (στη γλώσσα του στρατού) είμαι τιμωρημένος με στέρηση εξόδου: «αύριο δε θα βγω έξω, γιατί είμαι φυλακή».

- *έχω φυλακή*, (στη γλώσσα του στρατού), βλ. φρ. *είμαι φυλακή*.

- *θα τον (τους) κάνεις παρέα στη φυλακή*, βλ. λ. [παρέα](#).

- *θου Κύριε φυλακήν* (τω στόματί μου), βλ. λ. [κύριος](#).

- *κάνω φυλακή ή κάνω τη φυλακή μου*, εκτίω κάποια ποινή που μου επιβλήθηκε από δικαστήριο: «έφαγα πέντε χρόνια και τώρα κάνω τη φυλακή μου». (Λαϊκό τραγούδι: *δεν ξανακάνω φυλακή με τον Καπετανάκη που 'χει ντούμπλα το μουστάκι*).

- *μ' έχει φυλακή*, μου στερεί, περιορίζει ή καταπιέζει την προσωπική μου ελευθερία: «αυτός γυρνάει δεξιά αριστερά με τους φίλους του, κι εμένα μ' έχει φυλακή στο σπίτι». (Λαϊκό τραγούδι: *έχω δικαίωμα κι εγώ μες στη ζωή· θέλω χαρούμενα σαν άνθρωπος να ζήσω· δε σε παντρεύτηκα να μ' έχεις φυλακή και σε μια κάμαρη τα νιάτα μου να κλείσω*).

- *με τα πολλά στη φυλακή και με τα λίγα μέσα*, έκφραση απελπισίας ή αδιαφορίας στην περίπτωση που κάποιος, ούτως ή άλλως, είναι ή νιώθει χαμένος: «μην κάνεις πολλά έξοδα, γιατί αύριο μεθαύριο θα το μετανιώσεις. -Με τα πολλά στη φυλακή και με τα λίγα μέσα || αφού δάνεισες λεφτά σ' αυτόν τον μπαταχτσή, σίγουρα θα τα χάσεις. -Με τα πολλά στη φυλακή και με τα λίγα μέσα». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *δε βαριέσαι*.

- *μπαίνω στη φυλακή ή μπαίνω φυλακή*, φυλακίζομαι ύστερα από καταδίκη μου από δικαστήριο: «πριν από πολλά χρόνια μπήκα φυλακή κι ούτε στον εχθρό μου». (Λαϊκό τραγούδι: *πόσα σπιτάκια έκλεισες και είναι ρημαγμένα, πόσοι λεβέντες μπήκανε στη φυλακή για σένα*).

- *πάω στη φυλακή ή πάω φυλακή*, φυλακίζομαι, ιδίως έχοντας επίγνωση ότι, όταν παρανομούσα ή παρατυπούσα θα φυλακιζόμουν: «δε θα κάνω αυτό που μου λες, γιατί δεν έχω σκοπό να πάω φυλακή για χάρη σου».

- *σαπίζει στη φυλακή*, εκτίει μακροχρόνια ποινή, είναι βαρυποινίτης: «διέπραξε ένα στυγερό έγκλημα πριν από χρόνια και τώρα σαπίζει στη φυλακή».

- *την κάπα μου την κρέμασα στη φυλακή*, βλ. λ. [κάπα](#).

- *της φυλακής τα σίδερα είναι για τα κορόιδα*, ειρωνική έκφραση σε άτομο που πηγαίνει χωρίς κανένα σπουδαίο λόγο φυλακή, που καταδικάζεται άδικα.

- *της φυλακής τα σίδερα είναι για τους λεβέντες*, τα τολμηρά και τα ριψοκίνδυνα άτομα, προκειμένου να κάνουν

αυτό που έχουν αποφασίσει, δε φοβούνται να πάνε ακόμη και στη φυλακή. (Λαϊκό τραγούδι: **της φυλακής τα σίδερα είναι για τους λεβέντες**, που δε σηκώνουν συμβουλές, ούτε πολλές κουβέντες).

- τον **βάζω στη φυλακή** ή τον **βάζω φυλακή**, τον φυλακίζω ως δικαστήριο ή ως ιδιώτης που πέτυχα καταδικαστική απόφαση σε βάρος του: «όταν του 'λεγα πως θα τον βάλω φυλακή, δε με πίστευε και, μόλις άκουσε την καμπάνα απ' τον πρόεδρο, του 'ρθε ο ουρανός σφοντύλι». (Λαϊκό τραγούδι: **αύριο με δικάζουνε και φυλακή με βάζουνε**, γιατί αυτή που αγάπησα μ' έκανε κι εγκληματίσα).

- τον **βγάζω απ' τη φυλακή**, πετυχαίνω την αποφυλάκισή του χρησιμοποιώντας διάφορα ένδικα μέσα: «είχε πολύ καλό δικηγόρο και μέσα σε δυο μήνες τον έβγαλε απ' τη φυλακή».

- τον **κλείνω στη φυλακή** ή τον **κλείνω φυλακή**, βλ. φρ. τον **βάζω στη φυλακή**. (Λαϊκό τραγούδι: **στη φυλακή με κλείσανε** ισόβια για σένα, τέτοιο μεγάλανε καημό με πότισες εμένα).

- τον **ρίχνω στη φυλακή** ή τον **ρίχνω φυλακή**, τον φυλακίζω: «μετά την καταδικαστική απόφαση του δικαστηρίου τον έριξαν στη φυλακή». (Λαϊκό τραγούδι: **στη φυλακή με ρίξανε**, στο νούμερο το δέκα, κι αδίκως με δικάσανε για μια παλιογυναίκα).

- τον **στέλνω φυλακή**, τον φυλακίζω: «όποιος προσβάλλει την τιμή του τον στέλνει φυλακή». (Λαϊκό τραγούδι: **κι αν με κάποια θα τα μπλέξεις, να σκεφτείς πως θα ξεμπλέξεις, μη σε στείλει κάποια μέρα φυλακή**).

- τον **χώνω στη φυλακή** ή τον **χώνω φυλακή**, βλ. φρ. τον **βάζω στη φυλακή**.

- του **ρίχνω φυλακή**, (στη γλώσσα του στρατού) τον τιμωρώ με στέρηση εξόδου: «επειδή τον έπιασε ο λοχαγός του να κάνει κοπάνα, του 'ριξε δέκα μέρες φυλακή».

- **τρώω φυλακή**, (στη γλώσσα του στρατού) τιμωρούμαι με στέρηση εξόδου: «δεν είχα καλά γυαλισμένες τις αρβύλες μου, κι έφαγα πέντε μέρες φυλακή».

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας